

جهالت

میلان کوندرا
ترجمہی ایلہا حریری

کتابهای جیبی - ۷

فصل اول

کتابخانه ملی

سرشناسه	: کوندرا، میلان - ۲۰۰۸
عنوان و نام پدیدآور	: کوندرا، میلان / جهالت / مترجم: ایلیا حریری.
مشخصات نشر	: تهران: نشر مکتوب، ۱۳۹۷
مشخصات ظاهری	: ۲۰۸ ص.؛ ۱۹×۵/۹ س.م
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۸۲۷۷-۲۰-۰
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتاب حاضر از ترجمه‌ی انگلیسی تحت عنوان Ignorance به فارسی برگردانده شده است.
یادداشت	: کتاب حاضر با عنوان «بی‌خبری» نیز منتشر شده است.
عنوان دیگر	: بی‌خبری.
موضوع	: داستان‌های چک — قرن ۲۰ م
موضوع	: Czech fiction — 20th century
شناسه افزوده	: حریری، ایلیا، ۱۳۴۹ -، مترجم
رده‌بندی کنگره	: PG۵۰۳۹/۲۷ ج ۹ / ۱۳۹۷
رده‌بندی دیویی	: ۸۹۱/۸۶۳۵۴
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۶۰۳۱۲۶

جهالت

میلان کوندرا

مترجم: ایلیا حریری
پیش گفتار: فرهاد کاشانی کبیر

چاپ اول: ۱۳۹۸

مفحه آ آیی: آتلیه مکتوب

طراحی جلد: آتلیه مکتوب

چاپ و صفحه بندی: دیجیتال نقش

بیراز: ۵۰۰ جلد

۱۸۵۰۰ تومان

تمام حقوق محفوظ است. هیچ بخشی از این کتاب، بدون اجازه‌ی مکتوب، سر، قابل تکثیر یا تولید مجدد به هیچ شکلی، جمله چاپ، فتوکپی، انتشار الکترونیکی، فیلم و صدا نیست. این اثر تحت پوشش قانون حمایت از حقوق مؤلفان و مصنفان ایران قرار دارد.

ISBN: 978-600-8277-20-0

انتشارات مکتوب: تهران، خیابان

انقلاب، خیابان فخررازی،

خیابان وحید نظری، پلاک ۹۸

کد پستی: ۱۳۹۵۹-۱۳۱۴۷

تلف: ۲۶۴۱۰۳۵۰

پیش‌گفتار

مردمان کوندرا نویسنده‌ای بی‌هنگام است و چارچوب‌ناپذیر و بیشتر از همه‌ی نویسندگان معاصر مانند اکثر نخبگان ادبیات داستانی معاصر جهان، امروزی‌نویسان و نویسندگان اروپایی و آمریکایی، برای شناخت درست کوندرا پیش از همه باید اروپایی بود یا سیر تحول اندیشه به معنای عام - در اروپا آشنا بود. کوندرا یکی از معدود نویسندگان معاصر اروپاست که بار تحولات مدرنیته و ماحصل واقعی آن بر دوشش سنگینی می‌کند و سنگینی و سبکی هستی از این منظر را به بهترین و بدیع‌ترین زبان در قالب ادبیات داستانی بیان می‌کند. شاید یکی از دلایل موفقیت جهانی وی را هم بتوان همین زاویه دید دانست. چرا که انسان امروز در هر منطقه‌ای از دنیا به هر حال از مدرنیته، چالش‌های آن باسنت و دید انتقادی نسبت به آن متأثر است.

برخی از منتقدان ادبی، آثار کوندرا را رمان‌های فلسفی نام گذاشته‌اند و برخی این خصیصه را نقطه‌ی ضعف آثار او پنداشته‌اند. اما آن‌ها به تشخیص اشتباه است، کوندرا در آثارش سوال‌هایی را مطرح و در پیوند با روند فلسفه‌پای غربی که حوزه‌ی فرهنگی اروپا برای آن‌ها یافته، بیان می‌کند. این پرسش‌ها آن چنان بار معنایی و عمیقی می‌یابند که وارد حوزه‌ی پدیدارشناسی فلسفی نمی‌شوند. اما در کل همگی تفکر بر انگیزند و در محدوده‌ی پرسش از وجود قرار می‌گیرند. این خصیصه است که باعث می‌شود برخی به غلط آثار کوندرا را رمان فلسفی بنامند. در حالی که حوزه‌ی رمان و ادبیات داستانی حوزه‌ای کاملاً

مستقل از فلسفه است. اما این هر دو با تمام وجود از هم متأثرند و در داد و ستدی ابدی قرار دارند و می‌توانند با قلب شخصیت در حوزه‌ی دیگری حضور داشته باشند. و کوندرا یکی از فعالان حوزه ادبیات داستانی است که در حاضر کردن تفکر و فلسفه در اثر خویش به مقام استادی رسیده است.

اگر به مسیر داستان‌های کوندرا در زمان خطی نگاهی بیندازیم، روند شکل‌گیری این تفکر فلسفی یا به قولی "فلسفیدن" به خوبی مشهود است و هر چه به آن نزدیک‌تر می‌شویم، ظهور این مایه جدی‌تر می‌شود. به صورتی که در چهارم آن آخرین او، روند قصه در حول و حوش یک مفهوم و تعبیر "ترناگ" می‌گذرد: جاودانگی، آهستگی، هویت و جهالت.

معرفت‌های این نویسنده‌ی چک با اثر "سبکی تحمل‌ناپذیر هستی" (در ایران: بار هستی) آماز شده‌اند. سه اثر آخر او نتوانستند چندان نظر منتقدان را جلب کنند. اما اکنون با یک تغییر فاز اثر آخر خود را که به زبان فرانسه نوشته، برای اولین بار با ترجمه‌ای بی‌بی به خوانندگان‌ش تقدیم می‌کند و پس از آن به جای فرانسه یا چک، این رساله به زبان‌های آلمانی، ایتالیایی و فارسی منتشر خواهد شد.

کوندرا زندگی خود را با دیدن دو روی سکه‌ی مدرنیته سر کرده است و جزو نسلی از اروپای شرقی است که کودکی خود را با ورش‌تانی‌های نازی گذرانده‌اند، جوانی را با بحران‌های اقتصادی بعد از جنگ ویر حکومت توتالیتار کمونیستی و میان‌سال‌ها را با ورش‌تانی‌های روسیه شوروی و حال در دوران سالخورده‌گی با ورش‌تانی‌های دلار شاهد همه‌ی صورت‌های مختلف مدرنیته در اروپا هستند و همین‌گذر از چالش‌های نفس‌گیر، عمق شک‌فراوانی و واقعیت و حجاب حقیقت را در آثار او به اوج رسانده‌اند. نگاهی به تاریخ‌های مهم زندگی نویسنده بیندازیم:

- تولد، اول آوریل ۱۹۲۹ در چک

- پیوستن به حزب کمونیست در ۱۹۴۷

- چاپ نخستین کتاب شعر در ۱۹۵۳ (انسان، باغ بزرگ)

- انتشار نخستین نمایشنامه در ۱۹۶۲ (صاحبان کلیدها)

- انتشار نخستین کتاب داستانی در ۱۹۶۴ (عشق‌های خنده‌دار)

- انتشار نخستین رمان در ۱۹۶۷ (شوخی)

- یورش تانک‌های روسی به پراگ در ۱۹۶۸ (بهار پراگ)

- نامزدی بیست سال هیچ اثری از کوندرا رسماً در چکسلواکی اجازه انتشار نداشت.

- انتشار رمان زندگی جای دیگری است، در فرانسه، ۱۹۷۳

- دریافت عنوان استادیار ادبیات و

دریافت اجازه‌ی خروج از کشور در ۱۹۷۴ (تا این زمان وی اجازه‌ی هیچ فعالیت ادبی و نویسندگی نداشت).

- انتشار ترجمه‌ی آثار به فارسی ۱۹۷۴ (تا ۱۹۹۷ تمام آثار کوندرا ابتدا در فرانسه منتشر می‌شد).

- با کتاب خنده و فراموشی، نامزدی بیست سال چکسلواکی تابعیت کوندرا را لغو می‌کنند، ۱۹۷۹.

- انتشار آخرین اثر کوندرا به نام جهالت (تا این زمان ۲۰۰۰ (به زودی به زبان فارسی منتشر خواهد شد).

در فاصله‌ی استقرار کوندرا در فرانسه تا انتشار رمان - حالت - جز رمان بار هستی که موجب شهرت ادبی نویسنده شد، کوندرا سه اثر بسیار مهم - قالب رمان عرضه کرد.

- رمان جاودانگی با درون مایه‌ای که کاملاً در فضای فرانسه و آسیای غرب می‌گذرد.

- رمان آهستگی که متأسفانه به زبان فارسی انتشار نیافته است.

- رمان هویت که با بررسی روابط یک زوج، شخصیت‌های پنهان و مسئله

شناخت خویش و هویت فرهنگی، اجتماعی و... را به پرسش می‌گذارد. اما آخرین اثر کوندرا رمان "جهالت" است که ابتدا ترجمه‌ی اسپانیایی آن در اسپانیا و آمریکای جنوبی به انتشار می‌رسد. مارتینس لاخه در نشریه‌ی ال موندو (۸ ژوئن ۲۰۰۰) می‌نویسد: «از آن جا که ممکن است نام کتاب موجب اشتباه شود، نویسنده در یک بحث تفکر برانگیز و بسیار جالب در درون کتاب، توضیح می‌دهد که «ندانستن» معادل «دلنگ شدن» است و برای همین، پس رمی، مادرهای دو شخصیت اصلی رمان - ایرنا و ژوزف - «نوستالژی» است: در جهل، آگاهی بر این که دور از آن‌ها خبری هست که از آن بی‌خبرند. در حلال، آن ملاقات عاشقانه میان ایرنا و ژوزف روشن می‌شود که حتی خودشان هم درباره‌ی ادنی نمی‌دانند که بوده‌اند و حتی شاید نادیده می‌گیرند که چه کسانی هستند. بر این اساس، بازگشت آن‌ها به سرزمین گم‌شده‌شان، که مدت‌ها پیش از آن مهاجرت کرده‌اند، راهی تفاوت در پیش می‌گیرد. عشق در یک زمان آغاز می‌شود و هم‌زمان پایان می‌گیرد. این ملاقات تکرارناپذیر است، اما همین عشق زودگذر است که به بازگشت به سرزمین گم‌شده و ریشه می‌بخشد.

نکته‌ای که در پایان باید به آن اشاره کرد، سیر تحول و شناخت شخصیت‌های داستان اوست که از میان دیارهای سخت‌های پراکنده و روابط عاشقانه شکل گرفته و نمایان می‌شوند. مسافران به سختی برخی معذورات و تفاوت دید در اخلاقیات، کوندرا بی که فارسی زبان از طریق ترجمه‌ها می‌شناسند، چیزی کاملاً متفاوت از کوندرای اصلی است.

محمد کاظمی کبیر